

Høyres stortingsgruppe
Stortinget
0026 OSLO

Deres referanse
Vår referanse 20/00357-15
Vår dato 19.02.2021

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

FOs prioriterte krav til statsbudsjettet

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforening og profesjonsforbund for over 31000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere

Det gode samfunnet kommer ikke av seg selv

FO ønsker et sosialt rettferdig samfunn, bygget på likeverd. En solidarisk velferdsstat er en viktig forutsetning for å oppnå og opprettholde et samfunn som er godt for alle, og som forhindrer ulikhet. FOs profesjoner er vokst fram parallelt med, og utgjør en betydelig del av, den norske velferdsstaten.

I dagens samfunn har sosialpolitikken blitt fragmentert og tilnærmet utradert av andre politikkområder. FO mener man må løse sosiale utfordringer med helhetlige løsninger. Vi ønsker et samfunn basert på tillitt og hvor ansattes kompetanse gir grunnlaget for gode velferdstjenester og ytelser. Det gode samfunnet kommer ikke av seg selv. Det bygges hver dag av menneskene i det.

Nedenfor følger FOs prioriterte krav som vi håper Høyre vil støtte FO i.

Helhetlig innsats løser sosiale problemer

Helhetlig gjennomgang av NAV

FO mener det er behov for en helhetlig gjennomgang av NAV. Det må gjennomføres et utredningsarbeid og legges fram en Stortingsmelding med konkrete tiltak for en helhetlig gjennomgang som omfatter styringsmodell, organisering, kompetanse, samhandling og tilgjengelighet. For å kunne gjennomføre dette, må det bevilges midler til gjennomføring.

FOs krav:

- Klargjør for og bevilg midler til en helhetlig gjennomgang av NAV som omfatter styringsform, organisering, arbeidsmåter og kompetanse

Satsning på tidlig innsats og forebygging

FO er opptatt av at det må satses mer på tiltak knyttet til barn og unge for å forhindre utenforskap. Det innebærer at det må satses mer på forebygging – både knyttet til å sikre trygge oppvekstmiljø og til reaksjoner med innhold som forebygger ny kriminalitet.

Fra flere hold er det en stor bekymring over at ungdomskriminaliteten øker. Utenforskap, ensomhet og manglende tilhørighet er risikofaktorer knyttet til kriminalitet.

Gode oppvekstvilkår og et kommunalt handlingsrom som sørger for inkludering og tilbud til alle barn er en viktig del av det forebyggende arbeidet og som vi også mener at en melding om samfunnsikkerhet bør inneholde. Forebygging handler vel så mye om å sikre barn og unge gode oppvekstmuligheter, og reduserer risiko for at barn og unge faller utenfor storsamfunnet.

FOs krav

- Sørg for gode oppvekstvilkår og et kommunalt handlingsrom som sikrer tilbud til alle barn

Barnetrygd og beregning av økonomisk sosialhjelp

Barnetrygden er et viktig økonomisk bidrag til barnefamilier, særlig for lavinntektsfamilier og de som befinner seg i en vanskelig økonomisk situasjon. For barnefamilier er en oppjustering av barnetrygden et godt tiltak for bedre levekår. De siste årene har det vært en oppjustering for barn opp til 6 år. FO anbefaler imidlertid at alle barnefamilier får økt barnetrygd, og at det legges en plan for å prisjustere barnetrygden. Midlene som brukes til kontantstøtte anbefaler vi heller å bruke til å øke barnetrygden. FO anbefaler også at barnetrygden ikke medregnes i inntekten ved beregning av økonomisk sosialhjelp. Det er behov for at loven endres slik at barnetrygd holdes utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp

FOs krav:

- Lovfest at barnetrygden skal holdes utenfor ved beregning av økonomiske sosialhjelp-
- Avvikle kontantstøtten og øke barnetrygden for de med barn over fem år slik at de får en barnetrygd på dagens nivå for de under 6 år, og legg en plan for å prisjustere barnetrygden for alle.

Psykisk helse og rusarbeid

Satsningen på rus og psykisk helse har stor betydning for et godt tjenestetilbud til de som trenger det, og særlig er barn og unge viktig. Barn og unges psykiske helse blir dårligere. I tillegg viser Barneombudets nye rapport at tilbudet som gis ikke er godt nok². Det er bra regjeringen signaliserer de satser på barn og unges psykiske helse, men vi mener satsningen er symbolsk. Det må satses større, og midlene må øremerkes.

Problemet er at vi vet at mange kommuner ikke benytter tilskuddet slik det er tenkt. Dette viste nettopp rapporten «Statlige føringer for kommunenes frie inntekter» av Telemarksforskning. FO mener midlene må øremerkes slik at satsning på psykisk helse og rus blir så god som mulig.

FOs krav

- Styrk og øremerk bevilgninger til psykisk helse og rusfeltet

Trygghet i arbeidslivet gir trygghet til brukerne

Et trygt og velfungerende arbeidsliv også for ansatte i helse-, omsorg- og sosialsektoren

Ifølge Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) er barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere blant de yrkesgruppene som er mest utsatt for vold og trusler om vold. Om lag 40% av FO sine medlemmer utsettes for vold og trusler en eller flere ganger i året. Regjeringen viser i forslag til statsbudsjett for 2021 til den FO-initierte rapporten fra Fafo «Vold og trusler – et stort arbeidsmiljøproblem i helse- og omsorgssektoren», og skriver at utdannede innen helse-, sosial- og idrettsfag er blant de mest utsatte for vold og trusler. Kvinner er gjennomgående mer utsatt enn menn.

Gode arbeidsmiljøforhold er bærebjelken i et bærekraftig norsk arbeidsliv. Ansatte som har en arbeidshverdag som er preget av vold og trusler har ikke gode arbeidsmiljøforhold. Regjeringen må vise at de tar utfordringene knyttet til vold og trusler i arbeidslivet på alvor. FO mener Arbeidstilsynet må sikres ressurser som retter seg spesifikt inn mot arbeid med kontroll, oppfølging og veiledning om vold og trusler innenfor helse-, omsorg- og sosialsektoren der våre medlemmer arbeider.

FOs krav:

- Arbeidstilsynet må få midler til å sikre kontroll, oppfølging og veiledning om vold og trusler mot helse- og sosialarbeidere

Kommunalt barnevern

Regjeringen ønsker å innføre masterkrav for flertallet av stillinger i kommunalt barnevern fra 2031. Det er kø for å komme inn på videreutdanningene og kapasiteten bør derfor utvides. FO ønsker at det skal være mer offensiv satsning, og anbefaler derfor at det opprettes flere plasser på videreutdanninger for barnevernspedagoger og sosionomer i barnevernet.

Kommunene har hovedansvaret for sitt lokale barnevern, men FO anbefaler at staten tar mer økonomisk ansvar for barneverntjenestene. I statsbudsjettet for 2021 erkjennes det at det er kapasitetsutfordringer i mange barneverntjenester. Likevel ble det ikke avsatt midler til nye øremerkede stillinger. Kommunenes generelle økonomiske rammer gir heller ikke tilstrekkelig rom for nødvendig bemanningsøkning. FO er bekymret for de mange barneverntjenestene som er hardt presset på kapasitet og som får økt ansvar. En Deloitte-rapport¹ viser hvor sårbare tilsynelatende robuste barneverntjenester kan være, og ikke minst hvor krevende det er å bygge opp en god barneverntjeneste. FO anbefaler en systematisk opptrappingsplan for bemanning, kompetanse og tiltaksutvikling i kommunalt barnevern. En veiledende og samtidig forpliktende bemanningsnorm vil i tillegg være et nyttig statlig styringsverktøy i den årlige tilstandsrapporten til kommunepolitikerne.

FOs krav

- Styrk videreutdanningene med 200 nye plasser og en opptrappingsplan som samsvarer med kompetansebehov og kompetansekrav i barnevernet
- Øke øremerkede midler med 250 millioner kroner til stillinger i barneverntjenesten, og en opptrappingsplan på 1 milliard fordelt over 4 år for det kommunale barnevernet

Tillitsreform

Samfunnsoppdraget til offentlig sektor er å sørge for gode tjenester for alle innbyggerne. Vi har en god offentlig sektor i Norge, men den kan bli enda bedre! Dette mener FO vi kan oppnå gjennom en tillitsreform i hele offentlig sektor. Målet vårt er at tillitsreformen skal munne ut i en god og varig tillitsmodell. Markedsløsninger hentet fra private bedrifter har alt for lenge blitt brukt som styringsverktøy for offentlig

sektor. Mål- og resultatstyring har ført til overdrevent fokus på enkelte målbare oppgaver framfor å sikre samfunnsoppdraget.

I en tillitsmodell er grunnmuren Den norske modellen, med små forskjeller og godt samarbeid mellom ansatte, ledelse og politikere. Tillitsmodellen må bygge på en gjensidig tillit mellom innbyggerne, ansatte og politikere. Tillit og faglighet gir gode rammer for offentlig styring. De ansattes kunnskap og kompetanse er offentlig sektors fremste ressurs. I stedet for unødvendig måling og kontroll, må ansatte gis tillit til å utføre arbeidsoppgavene sine.

Viktig grunnlag for modellen er lokalt partssamarbeid, faste ansatte, tjenester i egen regi, tillitsbasert ledelse, samarbeid på tvers, styring og kontroll med om samfunnsoppdraget blir løst på en god måte og kultur for læring.

FOs krav:

- Innfør tillitsreform i offentlig sektor

Kompetanse sikrer kvalitet i tjenestene

Miljøterapeuter i skolen

Skolen er en av våre aller viktigste oppvekstarenaer og med på å forme oss som mennesker. Vi vet at hvordan du har hatt det på skolen, har stor betydning for hvordan du får det videre livet. Barn tilbringer daglig mange timer på skolen – både for å få kunnskap, men også i forhold til dannelse – eller å bli et «gagns menneske» som det het i skolens formålsparagraf i gamle dager.

Det er derfor helt avgjørende at skole er et godt og trygt sted for alle barn – med både fokus på det faglige, det psykososiale og det praktisk estetiske. Dessverre så vet vi at det ikke er slik for alle. Vel så ofte som vi hører at voksne ikke har fått tilstrekkelig med fagkunnskap gjennom skoleløpet hører vi om voksne som er preget for livet fordi de gjennom år på skolen har vært utsatt for mobbing og utestenging. Ofte er det slik at de som faller fra i videregående har strevd i hele skoleløpet og har hatt utfordringer som ikke er blitt fanget opp. Skolen trenger derfor flere voksne med kompetanse å både identifisere ulike utfordringer og i å iverksette tiltak i forhold til disse. Den kompetansen har barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere – profesjonsutøvere ansatt i skolen som ofte går under betegnelsen miljøterapeuter. Dette er ikke en lovpålagt oppgave og det er stor variasjon i hvorvidt skoler prioriterer å ansette denne kompetansen. Vi mener at dette må være en lovpålagt oppgave som vil bidra til å styrke det psykososiale læringsmiljø og sørge for at barn som trenger noe ekstra får det så tidlig som mulig.

FOs krav

- Lovfest miljøterapeuter i skolen

Kompetanse og tjenestekvalitet i tjenester til personer med utviklingshemming

Personer med utviklingshemming får ikke de helse- og omsorgstjenester de har behov for og krav på. Kvaliteten på tjenestene er lav¹. Tjenestene er ikke individuelt tilpasset, og det er alvorlig kompetansemangel. Personer med utviklingshemming har svakere rettssikkerhet og dårligere levekår enn øvrig befolkning. FO har kartlagt kompetanse i kommunale tjenester til personer med utviklingshemming¹. Undersøkelsen viser at kun 10,7 prosent av ansatte tjenestene er vernepleiere. Dette til tross for at denne utdanningen er målrettet for bistand til denne gruppen. Nesten 30 år etter ansvarsreformen for utviklingshemmede med mål om normalisering og gode levekår er dette nedslående. En forutsetning for å lykkes er kompetanse i tjenestene. Tiltakene som presenteres i forslag til statsbudsjett er langt fra tilstrekkelige. Regjeringen viser til

framskrivninger fra Statistisk sentralbyrå over tilbud og etterspørsel etter helsepersonell. Den viser at helse- og omsorgssektoren kan mangle om lag 4 900 vernepleieårsverk fram mot 2035. FO mener anslaget er altfor lavt. Basert på vår rapport mener vi behovet er 20 000 nye vernepleiere. Videre mener vi det må innføres en kompetansenorm i tjenester til personer med utviklingshemning. Minimum 70 % av ansatte må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning, hvorav hovedtyngden skal være vernepleiere. Det betyr økning i antall stillinger med krav til kompetanse på høgskolenivå. Dette er nødvendige endringer i tjenester til personer med utviklingshemning for å sikre forsvarlighet.

FOs krav:

- Øk andelen vernepleiere i tjenester til personer med utviklingshemning. Minimum 70 prosent av ansatte må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning, hvorav hovedtyngden skal være vernepleiere

Autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer

FO mener det er på høy tid med autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer. Autorisasjon kan bidra til økt tillit, kvalitet og profesjonalitet i tjenestene, og gi økt rettsikkerhet for brukerne av tjenestene barnevernspedagoger og sosionomer arbeider i. FO har tidligere regnet ut at drift av en autorisasjonsordning vil ligge på i underkant av 1,5 millioner kroner årlig.

FOs krav

- Innfør autorisasjonsordning for sosionomer og barnevernspedagoger

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Anine Terland
Seniorrådgiver

